

Giellaplána

SAMESKOLSTYRELSEN

SÁMESKÅVLÁSTIVRRA

1 Álgadus	2
2 Ulmme ja duogásj	2
2.1 Giellaplána ulmme	2
3 Gájkbadjásasj ulmme	2
3.1 Sámeskåvlåstivrra visjåvnnå dájmaidja	2
3.2 Sámegiela láchka/njuolggudusa	3
3.3 Ávdåskåvlåláhka – sámemáná rievtesvuohta	3
3.4 Skåvlåláhka - sámemánáj rievtesvuohta	3
4 Ávddåskåvllå	4
4.1 Ávddåskåvlå doajmmaplána ulmme	4
4.2 Stivrrimtjållusa ávddåskåvllåj	4
4.3 Sámegielak máná, guovtegielak máná ja dárogielak mánájda vuosstájvållem njuolggadusá	4
4.4 Ávddåskåvlå ulmme (2021-2026)	5
5 Sámeskåvlå ja asstoåroj	5
5.1 Sámeskåvlå ja asstoåroj ulmme doajmmaplánajn	5
5.2 Stivratjållusa vuodoskåvllåj	6
6 Gåhttjalibme	6
6.1 Gåhttjalime	6
6.2 Doarjjaårvustallam	6
7. Strategiddja ja dåhkkidum dájma plána ájggomij	8
1. Arvusmahttet mánáj ja ållessjattugijt sámåstit nån moattelåhkáj gå máhttelis	8
2. Ássat positijva aktijvuodajt sámegiellaj ja kultuvrraj	9
3. Ájgådijt mávtåstuhttet aktijvalattjat doarjotijt mánáj sámegiela.	10
Juohkep diedov åjgådijda guovtegielak bajåssjaddama birra.	10
4. Guovtegielak duosstom – telefåvnnåvåstediddje – e-påvstå automatihkalasj våsstådus	10
5. Tjålmostahtte sámegielav Sámeskåvlåstivra avtadagåjn	11
6. Giella- ja kultuvrra vuododuvvam gasskostibme mánájda ja oahppijda	11
7. Adnet bájkalasj åssejådåbdddijt/ subtsastiddijt gielladåjmajn	11
8. Moatte sámegiela bargge gånna máná ja oahppe li ulmmejuohkusin	12
9. Ásådít ienep giellasajijt mánájda ja oahppijda	12
A-H. Divna oahppe ja máná	12
10. Nannit mánáj ja oahppij vaj sámåsti.	12
11. Kultuvra, giela ja identitiehtha åvddanimdájma åsådibme /bargo	13
A-E. Sámeskåvlåstivrra,	13
12. Juohket diedov sámegielagijda åjnas merkadus giellaguodden	13
A-G SamS stivrra ja rektåvrå	13
Gåldo / Åtsådibme	14

1 Álgadus

Sámeskåvlástivrra giellaplána le vuostatjin ájggum doarjjan skávlå giellaåhpadussaj. Plána ulmme I nannit sámigiela ávddánahttemav.

Galggá gávnnut tjielgga ávddánahttema sámegiela åhpadusån ávddåskåvlån ja ávddåskåvlåklåssas gitta sámeskåvlåj. Giellaplánan la mierkkidus pedagogajda, åhpadiddijda ja oahppijda ja danna galggá tjuodtjot sámegiela åhpadus sisadno. Gå oahppe li sámeskåvlån 6 jahkekurssaj ållim de gájka galggi ávddånám sijå sámegiela ja dárogiela máhtov ja dájmalasj guovtegielaga.

Plána ulmme I liehket dáddo nannit sáme giellaávddånimev ávddåskåvlåj ja sámeskåvlåj, valla aj ávdedit mánáj árbbedábålasj sáme kultuvra máhtov.

Skávlå miellaguoddo iejvvidimen mánáj mierret merkadusav gåk sij ávddåni ulmutjin. Åhpadus galggá sisñedit boandås ja moattelágås jielav, mij sjaddå lassen mánáj gielalásj máhtudahkaj.

2 Ulmme ja duogås

2.1 Giellaplána ulmme

Giellaplána galggá divna pedagogojda ja barggijda vaddet aktisasj vuodov bájvålasj bargon vaddep mánájda avtaárvulasj sámegiela åhpadusáv divna sáme ávddåskåvlåj ja sámeskåvlåj. Dat galggá aj diedulasjvuodav lasedit giela merkadusån sierralágås j aktivvuodajn ja årrot rájddon barggovuogijt nannimin mij mánáj giellamáhtov ávdet.

Giellaplána galggá mánáj gielav nannit ja sijå sámegiela ja dárogiela anov mávtástuhttet ja danen li oassen nannit sijå guovtegielak máhtudagáv.

3 Ábbålasj ulme

3.1 Sámeskåvlástivrra visjåvnnå dájmaid

Mijå ávddåskåvlå, ávddåskåvlåklåssa, skávlå ja asstoåroj vuodo I sáme kultuvrárben. sáme histåvrjån ja mijå sámegiela. Åhpadus galgá arvusmahttet ja mielav vaddet oahppamij. Mánå ja oahppe gudi li tjuovvum mijå åhpadusav galggi dábddåt dårvov ja mihåsvuodav mijå kultuvraárbbaj ja giellaj. Mij galggap nannit sáme identitehtav sáme gielajs, kultuvrra ja árbbedábålasj máhttoj oahppoj tjåda. Mij barggap oahppamplånaj ja ietjå stivrratjållusij sáme vuolgådagås ja sáme árvustallamis.

Oahppopolitikalasj visjávnná

- Álgoálmugin mij lip mihá mijá árbes ja oassen viessom sáme kultuvras. Ávddåskåvlas gitta alep åhpadussajs ávdeduvvi ja nannostuhtti sáme identitehta vájku ájgij sinna rievdá.
- Mijá giella ja kultuvrra li bådndidum nubbe nubbáj. Mij oahppap gulldalit, ságastit, låhkát ja tjället sámegiellaj. Mijá árbbedábálasj máhtto, árbbediehto, mij árvustallap alla dássáj ja dat la divras oasse åhpadusán.
- Sáme åhpadusmålsos ja iednegiellaåhpadus la rabás oasse gájka sáme mánájda ja oahppijda.
- Mij ávdedit sáme oahppamnåvojt oahppijda juohkka álldrij ja dásijda ja barggap aktan buvtasiddij alles Sámen.

Sámegiella

Gájka máná, oahppe ja Sámeskåvllåstivrra barge ságasti, låhki ja tjállli sábmáj. Sámegiella I viesso giella ja aneduvvi sebrudagán.

- Gájka sámijn li riehta ietjås giellaj ja kultuvrraj. Gájka máná ja oahppe galggi adnet máhttelisvuodav ávdedit ja adnet ietjås gielav.
- Åhpadus sáme ávddåskåvlån, ávddåskåvllåklåssan, skåvlån ja astoájgen galggá vaddet giellamielav gæhttjalim giellavuogijs gánnå I åhtsådallam vuodon.
- Gájka barggijn li miellaguoddo mij la bájnedum diedulasvuodas giellaj ja gulådallamij.
- Gájka bargge galggi viggat ávdedit gielav ságastallat, ájádallat ja árvvaladdat.

3.2 Sámigiella láchka/rievtesvuohtha

Lag 2009:724 om nationella minoriteter och minoritetsspråk [Láchka 2009:74 nasjåvnnålasj unneplågojda ja unneplågo gielajda]

3.3 Ávddåskåvllåláchka – sámemánáj rievtesvuohtha

Skolverkets allmänna råd i förskola, förskoleklass och skola. [Skåvllådåjmadagá åbbålasj ráde ávddåskåvlån, ávddåskåvllåklåssa ja skåvlån.

3.4 Skåvllåláchka - sámemánáj rievtesvuoda

Skollag 2010: 800 Kap 13 sameskolan, kap 8 förskola. [Skåvllåláchka 2010:800 Kap.13 sámeskåvllå, kap. 8 ávddåskåvllå]

4 Ávddåskávllá

4.1 Ávddåskávllá doajmmaplána ulmme

Ávddåskávllá fállá dárvasj birrasav, mij stáhkamijt ja suohtas dájmajt loaggá ja man barggovuohke vuolggá ávddåskávllá oahppoplánas [Läroplan för förskolan (Lpfö 18)]. Mijá ávddåskávlláj birás galggá liehket mávtuk ja doajmmat Reggio Emilia-pedagogijjka vuodos ja gánná I sáme perspektijvva, ja mij tjalmostahttep mánáv ja suv oajvvásvuodav. Mávtáduš birás lanjá háme milta álggon jali sinna la stuor merkadus dájma kvalitehttaj.

Gálvo ma li ávddåskávllán galggi mávtástuhttet ja mánáj vaddet máhttelisvuodav diedojt áhtsát suv birrasav. Mijá ávddåskávllán la luonndo mávtástuhttem ladnja gánná máná ájttsi ja oahppi vuojnnet gávtse jahkeájge sieradusáj gasskan. Birás la hiebaduvvam mánáj dárboj milta ja galggá mávtástuhttet áhtsámij. Mánáj miellagávvidibme oadtju friddja járrát ja mijá pedagogávgá doarjju mánáj ájadusájt ja gávnadusájt. Birás álggon ja sinna I oasse aktijva álggoárromis ja oahppamaktijvuodas.

Ávddåskávllá I oasse skávllávádtsumájges ja danna li ietjas ulme. Dáddo biejaduvvá sámegeiellaj ja viessomájge oahppamis. Ávddåskávllá bájválasj doajmmaj gullu juohkka máná identitehtav nannit, iesjdábdov, jasskavuodav ja oasálasjvuodav ietjás kultuvrraj.

Sámegeiella I viesso giella ávddåskávllán ja galggá liehket oajvveguládallamgeiella. Giella aneduvvá dájman hálujn, illujn ja lieggavuodajn ja bargge li viehkken ja ávddågávván giellaanon ja kultuvrraárbe sirddemis. Gájka pedagoga sámásti mánáj ja dálkkuji dárogeiellaj dárboj milta jali adni dárogeielav doarjján.

Stuor merkadus la mánáj giellaávddánibmáj gá sáme ávddåskávllá mánáj ájgáda/hukse doarjoduvátjit mánáj oahppamav.

4.2 Jádedimtjállusa ávddåskávlláj

Lpfö 18, bielle 9: Máná gudi nasjávnlálasj unneplágojda gulluji, gási álggoálmuk sáme gulli, galggi oadtjot dárjav sijá nasjávnlálasj unneplágojiella ávddánahttemij ja sijá kultuvralasj identitehta nannimis. Ávddåskávllá galggá danen liehket oassen suoddjit ja ávddánahttemij nasjávnlálasj unneplágo giellaj ja kultuvrraj.

4.3 Sámegeiella mánáj, guovtegielak mánáj ja beru dárogeiella mánáj duosstoma njuolgasusá.

Tjáledimen ja hárijjánibmáj ávddåskávlláj li dá gatjálvisá:

Makkir giella hejman ságastuvvi?

Makkir giella ájgáda ságasti?

4.4 Ávddåskávlå ulme (2021-2026)

Lpfö 18, bielle 9: Máná gudi nasjåvnålasj unneplågojda gulluji, masi sáme álgoálmuk gulliji, galggi oadtjot dårjav sijá nasjåvnålasj unneplågogiela ávddånahttemij ja sijá kultuvralasj identitiehta nannimis. Ávddåskávlå galggá danen liehket oassen suoddjimis ja ávddånahttemin nasjåvnålasj unneplågo gielaj ja kultuvraj.

Lpfö 18), bielle 14: boandásláhkáj hállamgiella ja báhkorádjo ja fámo stáhkát bágoj, subtsastit, almodit ájádusájt, gatjádít, árvvaladdat ja guládallat ietjádij sierralágásj aktijvuodajn ja sierralágásj ulmijn,

• berustibme tjállemgiellaj ja dádjadus gávvsijda ja gáktu da aneduvvi ságájt gaskostimes,

dárogiellaj ja ietjás nasjåvnålasj unneplågo giellaj, jus mánná gullu nasjåvnålasj unneplåhkuj,

dárogiellaj ja ietjás iednegiellaj, jus mánán la ietjá iednegiella gá dárogiella

5 Sámeskávlå ja asstoåroj

5.1 Sámeskávlå ja asstoårruha doajmmaplána ulmme

Sámeskávlå sisnet klåssa 1-6 ja danna I ietjas oahppoplána mij la aktadássásasj vuodoskávlå oahppoplánajn. Skávlå oajvvedoajmma I máhtov ja aktisasj sáme oahppoárbev gaskostit sjadde buolvvaj.

Sámeskávlåstivran la vijdestuvvam doajmma, masi gullu sáme kultuvrav gaskostit, ávdedit mánáv ja oahppe sáme gielav ja sirddet árbbedábijt. Dan lávkkáj mijá oahppe sáme gielav láhki gáktsa tijma vahkon, ja siján li sáme kultuvrrabiejve ja álggopedagogijjka.

Mijá skávlå dábdomárkka I sáme ájádallamvuohke, manna juohkka oahppe bássa ávddånit ietjas máhttudaga milta.

Juohkka pedagoga doajmmá oahppoplána máhttogájbbádusá vuodon majt juohkka oahppe galggá jáksát. Pedagoga li oahppam áhpadiddje ja ienemus oasen la áhpadiddje legitimasjåvnná. Oahppij oahppam ja ávddånibme tjuovoduvvá gátjo ájge ja sijá máhttudaga ávddånibme aj. Doarjjan dasi adnep Infomentor-nammasasj oahppovuoládus, majt dán ájgádin máhtá adnet gá tjuovvot duv máná oahppamav ja ávddånimev.

Juohkka oahppen la máhttelis oadtjot 6 kultuvrrabiejve juohkka jage áhpatjit ienep sáme praktihkalasj iellemav ja sámij árbbedábij. Klássá 4, 5 ja 6 sábrri oahppe sámegiela giellalávvggomvahkojda akti jahkáj jus Sámedigge juollot rudájt.

Oahppe gudi li sáme ávddáskávlås vádtsám ja sámeskávlån galggin gus bessam skávlån liehket dájmalasj guovtegielaga ja buoragit vuododuvvam sáme kultuvrraj. Sihtap mijá sáme oahppijt sjaddat bajás iesjradálasj, kreatijva ja vásstálasj ulmutjin.

5.2 Stivrrimtjállusa vuodoskávlåj

Oahppoplána sámeskávlåj, ávddáskávlåklássaj ja asstoárruhij (Lsam 11), bielle 225:

Sámegiela áhpadusá baktu galggi oahppe ábbálattjat oadtjot máhttelisvuodav ávdedit sijá máhttudagav

- *ávddájbuktet ja guládallat njálmálattjat ja tjálalattjat,*
- *gielav hiebadit sierralágásj dárboj milta, hállamguojmijda ja aktijvuodajda,*
- *sierralágásj njálmálasj sámegielav dádjadit,*
- *sisanov láhkát ja dádjadit umasse tevstaj sierralágásj ulmijn,*
- *gielalásj hámiht sieradit ja gielalásj njuolgadusájt tjuovvot, ja*
- *árvustallat sosiála, histávrálasj ja kultuvralasj ihtanis sáme sebrudagán.*

6 Gáhttjalibme

6.1 Gáhttjalime

E gávnnu nasjávnałasj gáhttjalime sámegiela skávlåfáhkan (Skávlådájmadahka). Valla I bákkulasj oasse dahkat nasjávnałasj gáhttjalimijt dárogielan, matematijhkan ja ienjiłsgielan 3. ja 6. klásson.

Sámeskávlástivrra bajet vas gáhttjalim ássjev sámegiella aktan Skávlådájmadagájn oajválasjguládallamin aktijvuodan Áhpadusdepartementajn 2021 biehtsemáno.

6.2 Doarjja árvustallamij

Ij gávnnu árvustallamdoarjja sámegiela skávlåfáhkan ájn (Skávlådájmadahka). Valla Skávlådájmadagán la árvustallamdoarjja ienemusát ietjá skávlåfágajda.

Sámeskávllástivrra I ávdet vit ássjev gáhttalime ássjev ja árvustallamdárjav sámegiellan aktan Skávlládájmadagájn oajválasjguládallama aktijvuodan Áhpadosdepartementajn 2021 biehtsemáno.

7. Strategiddja ja dájmadus plána ájgegávdas

Strategiddja	Dájmadus	Ulmmejuogos	Ávdás vásstádus	Dájmadus tjuovvom mierreduvvá
<p>1. Måvtåstuhttet mánájt ja állessjattugijt sámástiit nav moatten aktijvuodan gá máhttelis</p>	<p>A. Sámegiella galggá bájválattjat gullut ja ságastuvvat skávlå avtadagájn</p> <p>B. Sij gudi háldadi gielav adnet dav. Sámásta dav mierev sámegielaav gá máhtá.</p> <p>C. Oanegis ságastallama ásaduvvi gielalasj doarjjaviehkken.</p> <p>D. Bájválasj sáhka, degu báhkogihpo/ vahko bágo /vahko báhkorájdo /vahko lávllaga, galggi laseduvvat.</p> <p>E. Giella galggá tjalmostahteduvvat, buojk. tevstaj ja gáváj baktu bárråmlanjån.</p> <p>F. Buoråstahttemmoallånahkko galggi e-påvstå gulådallamijn aneduvvat.</p> <p>G. Sámegiella ja sáme kultuvrra galggá guovdåtjin liehket. Ságastallam galggá liehket juohkka ådå læhkåmjagen oajvvegatjålvisåjn: "Gåktu máhtåv liehket viehkken?"</p> <p>H. Gielalasj adnosaje: fuolkke, sosiåla medijåj adno, buojk. kursa, gånåå aneduvvá sámegiella. Hiehpap oassålasstijt gielalasj dåssåj.</p> <p>I. Tjålalasj persjåvnålasj ulme juohkka ådå oahppamjage.</p> <p>J. Gåjkkå bargge galggi gåjkkå skåvlå dåjmajda såbrat: lucia- ja læhpadimlávllagijn, såddjmin, njuovvamin, friddjaåjgen.</p> <p>K. Giellakurssa akti månån dábålamos báhkogihpoj.</p> <p>L. Aktisasj åjvvalime/seminåra.</p>	<p>A-Q: Gåjkkå bargge Såmeskåvllåstivra avtadagån, Åhpadiddje H ja Q: åjgåda Q:månå</p>	<p>A-Q. Rektåvrå, gåjkkå bargge Samsas. G. Rektåvrå åssi, gåjkkå bargge såbrri L. Såmeskåvllåstivvra njunnjusa M. Åhpadiddje ja pedagoga</p>	

	<p>M. Gájka skávlláfágaj vuodo I sáme perspektijvva: oahppoplánan, kultuvran, gielan, histávrån, jahkeájgijn ja väráldin.</p> <p>N. Giellanavvula dásij milta oahppijda.</p> <p>O. Giellafáddara juohkka skávlláavtadagán (Juuso,2013).</p> <p>P. Dássju sámegiela bargge ja subtsastiddje giellalávvgomin</p> <p>Q. Dahkap indivijdalasj giellaulmijt mánáj – mij la mov giellaulmme?</p>			
<p>2. Dahkap positijva aktijvuodajt sáme giellaj ja kultuvrraj</p>	<p>A. Vuodokurssa sáme perspektijvvaj</p> <p>B. Juohkka ájnegas áhpadiddje ja bargge ávdäsvasstádus árvvusmahttet sáme gielav ja kultuvrav barggosajen positijva ulmutjahttemijn</p> <p>C. Liehket buorre gielalasj ávddågávvå</p> <p>D. Vuosedittjat ávkijt moatten gielan</p> <p>E. Gielalasj gasskavuodajt ásadittjat mánáj vaj máhtta nannit, máhtov divvot ja vaddet luohtádusá ja dárvasjuoda baktu. Máná oahppi positijvav vásádusáj ja vuorbástuvvama baktu.</p> <p>F. Mávtástuhttep nubbe nuppe</p> <p>G. Ságastallam æjgádij man ájnas la hállat positijvat sámegiela ja sámeskávlås</p> <p>H. Tiebmábargo, tjalmostahttem galbaj, teáhtar, huomahusskálmaj</p> <p>I. Nuorabu oahppi vuorrasappojs.</p>	<p>A-I Gájka bargge Sámeskávlástivra avtadagán.</p>	<p>A-I. Gájka bargge Skávllájádediddje, Sámeskávlástivrra ,rektávrrå, gájka bargge.</p>	

<p>3. Måvtástuhtte äjgádij aktijvalattjat doarjot mánáj sámegiela.</p> <p>Juohkep diedov äjgádijda guovtegielak bajássjaddama birra.</p>	<p>A. Skávllá I kultuvrragaskostiddje giela ja árbbedábij máhto baktu.</p> <p>B. Riekta diedo mánáj rievtesvuodaj birra oadtjop sámegiela avddáskávlás ja skávlás. Samiskávllastivra juohká diedoijt ietjas náhttabieles, diededimgirje äjgádijda majt giellaáhpados merkaj.</p> <p>C. Hállap sámegiela sámegiela æjgádij.</p> <p>D. Diehtujuohkem, ávdánahhttemságastallam, vahkkogirje, sjiemá, J.N.A. sámegiellaj. Aj visses bágo, vahko/máno bágo ja lávso sámegiellaj.</p>	<p>A-D. Sámeskávllástivrra Äjgáda ja máná</p>	<p>A-D. Rektávrrá, giellaáhpaddidje ávdán bukti, sáddiduvvá äjgádijda Áhpaddidje, Sámeskávllástivra, ja njunnjusa ávdásvástádus</p>	
<p>4. Guovtegielak duosstom – telefávnnávásstedid dje – e-pávstá automatihkalasj vásstádus</p>	<p>A. Juohkka avtadagán:</p> <p>B. Automatihkalasj vásstádus e-pávstán ja telefávnnán.</p> <p>C. Diedádus- ja vahkkogirje oahppijda ja äjgádijda e-pávstáv ja Infomentora báktin ja diededimtablojn.</p> <p>D. Áhpaddidje tjállli Google Classroom ja Google Chata baktu oahppij sámegiellaj.</p> <p>E. E-pávstájn galggi buorástahttem- ja lãhpaddimmoallánahkko aj liehket sámegiellaj.</p> <p>F. Sámeskávllástivra náhttabiele ja sjiemá galggi tjáleduvvam sáme- ja dárogiellaj. Ájgev vaddet sidjij gudi máhtti jãrggãlit.</p>	<p>A-F. Gájka aktavuoda älggolín</p>	<p>A-F. Sámeskávllástivrra ja gájka skávlá, rektávrrá, viehkedip nubbe nuppe Viehkkemnãvo automatihkalasj vásstádussaj/aktis asj moallánahkkojda, diedo giellaguovdãtja baktu/dãjmadahka</p>	

<p>5. Tjalmostahttet sámegiela Sámeskávllástivra avtadagáj</p>	<p>A. Juohkka avtadagáj:</p> <p>B. Sámeskávllástivra náhttabiele ja sjiemá sábmáj,</p> <p>C. Galba, girje, plánsja, vindekljine, mánáj gávva siejnijda, merka viessobierggasin ja pedagogihkalasj dokumetasjávnná sámegiellaj.</p> <p>D. Vahko bágo, lávllaga, rijma ja báhkorájdo, musijhka, filma, teáhtera sábmáj. Divvunprográmma dátávrráj, spellajs, bielijs ja sválldasijis sámegiellaj.</p>	<p>A-D. Gájka, goappátjagá bargge, oahppe, máná, ja äjgáda</p>	<p>A-D. Sámeskávllástivra avtadagáj bargge Plániduvvá aktisattjat gelbugisvuoda ávdđänimbievjijt (k-bievjijt) árrat tjavtjan</p>	
<p>6. Giella- ja kultuvrra vuododuvvam gaskodibme mánájda ja oahppijda</p>	<p>A. Gájka avtadagáj:</p> <p>B. Galggap sámegiela ja sáme kultuvrra nannit ja várijalit bájválatattjat. Galggá liehket mijá árggabiejuve. Máná ja oahppe galggi máhttet sijá giela nannit vaj máhtta sjaddat viesso giellan ja sij galggi máhttet sijá identitehtav ja kultuvrra ávdedit ja nannit.</p> <p>C. Ávdđáskávlá I vuostasj oasse ávvá áhpadusvuogádagás sámegiela ja sáme kultuvrra gáktuj.</p> <p>D. Sáme perspektijva galggá liehket barggo oassen álles skávlájagev, dagu gáktsa jahkeájge, sáme áldusá, kultuvrragiedalasj barggo, hiervvima, gábddeebiejuve, märkebiejuve, boatsoj, gárssulibme, musijhka, duodje, luondo ábnasa, gámasuojne, gáhkkit, biebbmorusstim ja teoridjan aj.</p>	<p>A-D. Gájka, állessjattuga, máná ja oahppe</p>	<p>A-D. Áhpadidje ja bargge álles Sámeskávlastivrra n</p>	
<p>7. Adnep bájkálasj ássjedáddijit/ subtsastiddijit gielladájmajn</p>	<p>A. Tiebmábiejuvijn ja giellalávvgomin adni subtsastiddijit ja kultuvrraguoddijit viehken. Adni fámojt skávlá avtadagán subtsastiddjen. YouTube ja bájkálasj dávvervuorká aneduvvi.</p> <p>B. Guossidi sáme barggosajijt.</p>	<p>A-B. Oahppe ja ávdđáskávlá máná</p>	<p>A-B. Sámeskávllástivra bargge plánij áhpadusgávda álgon</p>	

<p>8. Moattev sámegiela bargge gánná l máná ja oahppe ulmmejuohkusin</p>	<p>A. Avtadagáj gaskan: B. Giellalásj áhpáduš: Sámeskávllástivrra fállá vuodoskurpov giela/kultuvrraj juohkka tjávtja C. Giellaáhpádidde D. Gájká málggatáhpádidde sámásti E. Giellaviehkij ja giellafámoj adnet nannima diehti njálmálasj sámegiela. F. Fámo ja aktisasj barggo skávlláfágaj gaskan/oahppavágodiddje G. Sáme giela vuostasj áhpádidde Sámeskávllástivrran H. Ulmme la jut barggijn la sáme kultuvrramáhtudakha</p>	<p>A-H. Divna oahppe. Gájká bargge (áđá), Giellaviehkke, Giellabargge ja ietjá bargge.</p>	<p>A-H. Sámeskávllástivrra, njunjosjuogos, rektávrra, giellaávdđánimepedagoga ja kansliddja</p>	
<p>9. Ásadit ienep giellaadnosajijt mánáda ja oahppijda</p>	<p>A. Sáme giellaadnosaje skávlán ja ávdđáskávlán, sámegiella galggá gullut ja vuojnnut. B. Goade sinna ja álggon gánná háladuvvá sámegiella. C. Ássudagáj la sáme tjiega gánná giella l guovdátjin D. Giellalávvgom juohkka jage. E. Adni sámegiela sijdan ja skávlán. F. Giellaanov ávdedit. G. Sáme giela nannit ávdđáskávlán ja skávlán. H. Vijdedi mánájt báhkorašov bargadijn sáme árbbedábijn sierra tiemájn.</p>	<p>A-H. Gájka oahppe ja máná</p>	<p>A-H. Njuolgadusá ja plána Sámeskávllástivrra avtadagájn. A-H. Gájka skávlánjunnjusa ja gájka bargge juohkka avtadagán</p>	
<p>10. Nannit vaj máná ja oahppij sámásti</p>	<p>A. Avtadagáj gaskan: B. Sáme giela bargge. C. Adni sámegiela bájválatjtat. D. Viehkke sáme lávsoj. E. Sáme giela dájma. F. Aktisasj barggo, ávdđáskávlá, skávlá ja sijda gaskan. G. Giellabiesse/giellalávvgom gasskadáse oahppijda. H. Válddep oasev áđásamos áhtsámijs sámegiela ja gielladájmaj birra</p>	<p>A-I. Máná ja oahppe</p>	<p>A-I. Skávlánjunnjusa, áhpádidde ja pedagoga gudi máná barggi</p>	

<p>11. Kultuvra, giela ja identitehta ávddánamdájma ásadibme /bargo</p>	<p>A. Árbbedábálasj barggo B. "Learning by doing" nanni sámegiela. C. Buojkulvisá: D. Gárde, njuovvam, gámasuojne, gáhkkít, rievsaqgieladibme, biebbmorusstim, teáhtar, lávllom, juojggam, dálvvermán, sámé oassása, sámé álmukbiejve, álggobiejve, sámé jubmeldievnastusá, J.N.A. E. Säbrrat digitála fáaldagájda.</p>	<p>A-E. Avtadagáj oahppe ja máná</p>	<p>A-E. Sámeskávllástivrra áhpadiddje ja pedagoga</p>	
<p>12. Juohkep diedov sámegiela ájnas merkadus giellaadnen</p>	<p>A. Mávtaštuttet barggijt sámegiela lágátjit. B. Universitehta kursa. C. Skávlládájmadagáv sámegiela kursa. D. ABF sámegiela kursa. E. Oahppomanno giellaálládahttedin. F. Báلكávuogáda hka doarjju sámegiela ja kultuvra bargov. G. Vuorodi sámé oahppavágodiddjijt juohkka skávlláfágan.</p>	<p>A-G. Áhpadiddje Bargge</p>	<p>A-G SamS stivrra ja rektávrá</p>	

Gáldo / Átsådibme

Skolverket. Lsam11. Läroplan för sameskolan samt för förskoleklassen och fritidshemmet i vissa fall.

<https://www.skolverket.se/undervisning/sameskolan/laroplan-och-kursplaner-i-sameskolan/laroplan-lsam11-for-sameskolan-samt-for-forskoleklassen-och-fritidshemmet-i-vissa-fall>

Skolverket. Lpfö18. Läroplan för förskolan

<https://www.skolverket.se/undervisning/forskolan/laroplan-for-forskolan/laroplan-lpfo-18-for-forskolan>

Skolverket: Veli Tuomela. Fem språkprinciper. Bidra till språkutveckling hela dagen.

(Genom egna iakttagelser från det fördjupade arbetet i praktiken formulerade Tuomela fem grundläggande språkprinciper som stöttar lärare i det språkutvecklande arbetet och särskilt i mötet med elever som lär svenska som andraspråk.)

<https://skolverket.se/skolutveckling/inspiration-och-stod-i-arbetet/stod-i-arbetet/bidra-till-sprakutveckling-hela-dagen#h-Sprakutvecklingiettflersprakighetsperspektiv>

Jim Cummins. Flerspråkiga elever. Effektiv undervisning i en utmanande tid. Natur & kultur. Stockholm 2007

(Med stöd i svensk och internationell forskning förklarar Jim Cummins, världens ledande forskare på området, vad lärare och skolledare bör göra för att hjälpa flerspråkiga elever att lyckas)

Ulrika Tornberg. Språkdidaktik. Gleerups. 2015, 5 uppl.

(Språkdidaktik belyser språkundervisning i ett didaktisk helhetsperspektiv. Här presenteras verktyg som kan hjälpa läraren att reflektera över sin praktik och göra medvetna val i sin undervisning)